

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GORNOSLĄZAK

wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje
miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

oblicza się na wiersze milimetrowe. — Wiersz milime-
trowy kosztuje 15 groszy. — Wiersz reklamowy 60 gr.

REDAKCJA I EKSPEDYCJA

TELEFON Nr. 1414.

znajduje się w Katowicach ul. Św. Stanisława 4.

Nr. 196

Katowice, wtorek 26-go sierpnia 1930.

Rok 29

Święto Policji Górnego Śląska.

Dziesięć lat upłynęło od chwili, gdy wskutek nacisku, ludności górnośląskiej, gnębionej przez bojówki niemieckie, jawnie popierane przez policję niemiecką, władze koalicyjne zdecydowały się dokonać zasadniczej reformy organów bezpieczeństwa publicznego. Mianowicie utworzono policję parytetyczną, w której połowa członków składała się z Polaków, a połowa z Niemców, pochodzących ze Śląska.

Pamiętka tego doniosłego faktu, w którym poraz pierwszy Ślązacy otwarcie przyznają się do polskości, powołani zostali do spełniania urzędowych czynności, obchodziła w niedzielę uroczyste policja Województwa Śląskiego.

W przeddzień uroczystości zbrali się wieczorem na dziedzińcu koszar szkoły policyjnej przedstawiciele władz wojewódzkich, a komendant Żółtaszek po odebraniu raportu złożył wieniec pod pomnikiem policjantów, poległych w obronie współobywateli. Następnie orkiestra policyjna wraz z kompanją honorową przeszła ulicami miasta, poczem odegrała na rynku szereg utworów.

W niedzielę po zbiórce na dziedzińcu koszarowym, gdzie stawiło się około 1500 członków Apo, tak czynnych do dzisiejszego dnia w policji, jak i nieczynnych, nastąpił wymarsz do kościoła katedralnego. Uroczyste nabożeństwo odprawił ks. Mateja, zaś podniosłe kazanie wygłosił ks. Woźnica.

Po nabożeństwie ruszył pochód na plac Wolności. Pod pomnikiem Nieznanego Powstańca zgromadzili się przedstawiciele władz z wojewodą Grażyńskim na czele, starosta Seidler, ks. proboszcz Kupilas, posłowie Grzesik i Kornke oraz delegat głównego komendanta policji państwowej, inspektor Nowodworski z Warszawy.

Po odegraniu hymnu państwowego zastępca komendanta insp. Jeziorski odczytał uroczysty raport, wymieniając nazwiska 22 członków policji, którzy polegli śmiercią chwalebną w obronie współobywateli. Po odczytaniu raportu, podczas którego przy wymienianiu każdego nazwiska odzywał się ponury głos bębna, orkiestra odegrała marsza żałobnego, poczem wojewoda Grażyński udekorował 200 uczestników krzyżami powstańczymi.

Następnie odbyła się defilada przed przedstawicielami władz.

O godzinie 12½ sala teatru miejskiego zapelniała się do ostatniego miejsca uczestnikami zjazdu i zaproszonymi gośćmi na uroczystej akademii. Po odegraniu hymnu państwowego przez orkiestrę policyjną rozpoczął akademję przewodniczący komitetu, zarządzającego obchód, insp. Jeziorski, witając wojewodę Grażyńskiego i przedstawicieli władz, konsulów angielskiego i francuskiego, przedstawicieli duchowieństwa, Powstańców i prasy. W serdecznych słowach wspominał insp. Jeziorski, jak to przed 10 lat, lud gnębiony przez „Sicherke“ odetchnął, gdy niebezpieczeństwo publiczne przeszło w ręce polskie, a policjant przestał być ciemięzcą i stał się obrońcą tych, którzy obrony potrzebowali. Uroczystość

obecna powinna być zapoczątkowaniem akcji pomocy wdowom i sierotom po tych, którzy życie swe i zdrowie narażają w służbie dla współobywateli.

Następnie imieniem miasta i związku oficerów rezerwy przemówił dr. Kocur, były komendant policji na okręg katowicki, podkreślając, że wdzięczny jest Opatrzności, iż obecnie w polskich Katowicach witać może członków dawnej policji. Niech to, co sobie ślubowali nad Odrą, pod Opolem, w Gliwicach, Głubczycach, a co tylko częściowo zostało osiągnięte, tkwi w pierśsiach nie tylko jako tradycja, lecz przekazana zostanie tym, którzy przyjdą po nich.

Następnie składali życzenia przedstawiciel Związku podoficerów rezerwy p. Kupilas, prezes Związku Powstańców Kornke, komendant Żółtaszek i inspektor Nowodworski z Warszawy.

W końcu zabrał głos wojewoda Grażyński wskazując na to, że powstanie policji plebiscytowej było ważnym ustępem historii Polski. Uroczystość dzisiejsza ma dwa cele: wspomnienie przeszłości i wskazania na przyszłość. W przeszłości członkowie pierwszej policji polskiej na Śląsku w liczbie 3 tysięcy, spełnili wszyscy chlubnie swój obowiązek, stanowiący jak jeden mąż, gdy wyszedł zew do wywalczenia wolności z bronią w ręku. Gdyby nie ówczesna policja polska, to puls życia narodowego nie byłby tak silny. Ale nie wystarczy patrzeć tylko w przeszłość. Kika dni temu na placu Wolności pułkownik Abbot, przedstawiciel trzech milionowej armii dawnych bojowników wołał o pokój i sprawiedliwość. Aby ten pokój utrzymać, nie możemy oglądać się na innych, lecz sami musimy wytworzyć wielką siłę, która potrafiłaby zabezpieczyć nam tę wolność, o którą całe pokolenia walczyły. Teraz znowu wyciąga się po świętą ziemię ojców naszych ta sama ręka, która nas przez wieki gnębiła. Z tego niebezpieczeństwa musimy sobie wszyscy zdawać sprawę. Walczyliśmy zawsze o ideę prawa i sprawiedliwości. Tam, gdzie sięga polska mowa, sięgają też nasze prawa. Dla obrony tych praw musimy się skupić wszystkie siły narodu bez względu na różnice przekonań politycznych.

Mowę swą zakończył wojewoda Grażyński okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej, który zebrani z zapalem powtórzyli.

Następnie starosta Wyglenda wygłosił referat, w którym zobrazował powstanie i rozwój policji w czasie plebiscytu, poczem insp. Jeziorski, zamykając akademję, wyraził protest przeciwko atakom niemieckim oświadczając, że wszelkie zakusy, skierowane przeciwko całości granic państwa, zostaną odparte. Słowa te wywołały nieopisany zapał, a uczestnicy odśpiewali „Rotę“.

Następnie odbył się w hali wystawowej wspólny obiad, podczas którego poseł Grzesik wygłosił toast na cześć wojewody Grażyńskiego, poczem

Rząd premiera Ślawka ustąpił.

Warszawa. Biuro prasowe prezydium rady ministrów komunikuje: W sobotę w południe na audjencji u pana Prezydenta R. P. prezes rady ministrów pułkownik Ślawek zgłosił zamiar podania się do dymisji, motywując to przemęczeniem pracami bez wypoczynku, oraz niemożnością pełnienia jednocześnie 2-ech funkcji: szefa rządu i prezesa Bloku Bezpartyjnego.

O godzinie 1-szej przybył na zamek marszałek Piłsudski i wziął udział w dalszej naradzie nad wytwarzającą się sytuacją.

Pan Prezydent wobec zamiaru prezesa rady ministrów pułk. Ślawka podania się do dymisji, zaprosił do siebie w godzinach popołudniowych p. Marszałka Piłsudskiego i jak to zwykle czynił w podobnych sytuacjach, zaproponował mu objęcie prezesury Rządu.

Pan Marszałek Piłsudski odpowiedział: „Oceniam najzupełniej motyw pułk. Ślawka, najbardziej zaś mi się podoba, że nie chce on być „Mädchen für alles“. Sam taką „Mädchen für alles“ być nie mogę i dlatego poszukam systemu pracy, zarówno z panami kolegami ministrami, których zmieniać nie chcę, jak i specjalnie z ministrem skarbu tak, abym mógł znaleźć ułatwienie swej pracy, jako prezes gabinetu“. Omówię to później szczegółowo z Panem Prezydentem.

Marszałek Piłsudski zaznaczył przytem, że ze względu na to, iż nie obiecuje dać Panu Prezydentowi odpowiedzi przed poniedziałkiem.

Warszawa. O godzinie 19.20 Prezes rady ministrów Walery Ślawek złożył na ręce Pana Prezydenta dymisję całego gabinetu.

Pan Prezydent dymisję przyjął, poruczając prezesowi rady ministrów i wszystkim ministrom dalsze kierownictwo prac państwowych aż do chwili powołania nowego rządu.

Warszawa. Biuro prasowe prezydium rady ministrów komunikuje: O godzinie 5.30 po południu zabrała się rada gabinetowa, na której premier Ślawek powiadomił kolegów z gabinetu o postanowieniu podania się do dymisji wraz z całym gabinetem, na co uzyskał zgodę ministrów.

Następnie marszałek Piłsudski zapoznał radę gabinetową z treścią rozmowy z Panem Prezydentem R. P.

Pan Marszałek oświadczył, że w razie przyjęcia szefostwa Rządu pragnie zachować nadal współpracę wszystkich ministrów z gabinetu p. Ślawka.

W związku ze swoją metodą pracy Marszałek zaznaczył, że zamierza powołać do rządu w charakterze ministra bez teki w Prezydium Rady Ministrów swego dotychczasowego pełnomocnika, podpułk. Becka.

Zamierzając poświęcić swą pracę zagadnieniem najistotniejszym, p. marszałek pragnąłby załatwienia ich w bezpośrednim zetknięciu z kierownikami resortów, pozostawiając posiedzeniu rady ministrów sprawy ogólnego znaczenia. Ostateczna decyzja co do objęcia szefostwa rządu przez p. Marszałka będzie postarłowiona w poniedziałek na konferencji u Pana Prezydenta R. P.

Warszawa. Pan Prezydent R. P. wystosował do p. premiera pismo następujące: Do Pana Walerego Ślawka, prezes rady ministrów w Warszawie. Przychylając się do przedstawionej mi prośby o dymisję, zwalniam Pana z urzędu prezesa rady ministrów wraz z całym gabinetem i poruczam Panu i wszystkim ustępującym pp. ministrom i kierownikowi ministerstwa skarbu dalsze kierownictwo prac państwowych aż do chwili powołania nowego rządu.

Równocześnie do wszystkich członków gabinetu Pan Prezydent wystosował analogiczne pismo.

Węgry czczą króla Sobieskiego.

Budapeszt. W sobotę o godzinie 6.15 rano specjalnym statkiem udała się pielgrzymka polska do Oesztergonu, celem wzięcia udziału w uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej dla uczczenia zwycięstwa króla Sobieskiego nad Turkami pod Parkanami i Ostrzychołmem.

Po przybyciu do Oesztergonu u wejścia w przystani pielgrzymka została powitana hymnem narodowym polskim, poczem przemówił przedstawiciel miasta, witając pielgrzymkę w ośrodku katolicyzmu węgierskiego. Na powitanie to odpowiedział ks. biskup Kubina.

Następnie uformował się pochód,

odczytano depeşe, wysłane do Prezydenta Mościckiego, Marszałka Piłsudskiego i kardynała Hlonda. Podczas uczty urządzono doraźną składkę na zapoczątkowanie funduszu dla wdów i sierot po członkach policji,

który śpiewając pieśni religijne przeszedł ulicami miasta do bazyliki, witały entuzjastycznie przez licznie zebrane tłumy mieszkańców Oesztergonu. Z bazyliki udała się pielgrzymka do ruin zamku św. Stefana, na którego murach została umieszczona tablica dla uczczenia zwycięstwa króla Jana III.

Na uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej przybył ks. prymas węgierski Serey i ks. prymas Hlond, liczni przedstawiciele duchowieństwa węgierskiego i polskiego oraz tłumy publiczności. Katolicka młodzież polska i węgierska tworzyła szpaler. Okolicznościowe przemówienie wygłosił ks. Koszyłowicz i burmistrz miasta.

Na zakończenie odśpiewano węgierski hymn narodowy i złożono u stóp tablicy wieńce, przybrane wstęgami o barwach polskich i węgierskich, poczem ks. prymas Hlond odjechał na dworzec, skąd udał się do Oo. Salezjanów do Szombathyly. W niedzielę ks. prymas Hlond odjechał do Polski.

